

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

1:a årg.

Den 3 Juni 1900

N:r 36

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Prins Eugen* (med 1 porträtt). *Johan August Ekman* (med 1 porträtt). *Ett ohyggligt skämt*. Från franskan för HVAR 8 DAG (med 1 illustr.). *Årets jubel- och hedersdoktorer* (med 10 porträtt). *Halsbåndet*. För HVAR 8 DAG. *Vårt moderna beväringsslif* (med 5 illustr.). *Det danska gästspelet i Stockholm* (med 4 illustr.). *Studentkarnevalerna i Upsala och Lund* (med 16 illustrationer). *Guldtörstens offer* (Följetong, med 1 illustration, forts.) *Sveriges första lastautomobil* (med 1 illustration). *Veckans porträttgalleri* (med 5 porträtt). *I Emil Wikströms atelier* (från vår Paris-korrespondent, med 3 illustrationer).

D. F. BONNIERS BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1900.

Gösta Florman, foto.

PRINS EUGEN.

PRINS EUGEN.

Det är ju ett tidens tecken så godt som något, detta att de yngre furstesönerna allt mer börja välja sig ett yrke, att de allt mer inse, att numera, sedan krigen bli allt sällsyntare, åtminstone civiliserade nationer emellan, det finnes andra områden än det militära, på hvilka äfven en prins kan föra sitt lands runor med den äran. De unga, mera intelligenta furstesönerna, hvilka naturligtvis erhållit en uppfostran, som ställer dem på höjden af deras tids bildning, inse och känna alltmera, att bördnen allena, parad med det *otium dignitatis*, som denna tillförsäkrar en konungaättling, icke är tillfyllest hvarken för dem själfva eller deras anseende.

Så får man i våra dagar se, hur en prins blir läkare, en annan ger sig ut på den mödosammaste och farligaste upptäcktsfärd till fjärran isiga regioner, en tredje följer sin obetingliga kallelse och håg samt blir — en »simpel» kofferdikapten!

Hvad nu särskildt prins Eugen beträffar, tillhör han dessa lyckliga och utvalda, som genast från början ha anlagen tydligt och klart för sig, och för hvilka arbetet på samma gång är ett behof, en förströelse och en glädje, något hvari man går upp med hela sin själ och varelse — med ett ord: han har fått den äkta, verkliga konstnär-naturen. Härmed vare dock ingalunda sagdt, att arbetet på denna bana är vare sig mindre sträfsamt eller hårdt än på alla andra; tvärtom: för att förvärfva sig den i våra dagar så högt uppdriifna, och för den, som vill taga sin sak på allvar, oundgängliga tekniken och säkerheten, kräfvades det ett både mödosamt och långvarigt arbete, ett arbete, hvarunder man ofta gripes af tvifvel på sig själf, sin begåfning och uppgift, och under hvilket man ej minst, just som man sträfvat som bäst och ärligast, löper ofta nog fara att tappa bort sig själf.

Hur konstnären och människan prins Eugen löst denna sin uppgift, torde väl numera knappast vara mer än en mening om. Efter att så redbart och sträfsamt som någon, och utan att härunder alls taga sin furstliga ställning med i räkningen, ha genomgått de pröfvande läroåren, har han

framgått ur dessa såsom en fri, mogen och individuell konstnär, som nu räknas bland sitt lands främste på sitt område, och hvars talang är känd och erkänd öfver hela den civiliserade världen.

Inom vårt land står han ock som en af den i bästa bemärkelse fria konstens banérförare gent emot öfverdrifven akademistisk doktrin och tvång, och att han som sådan — och här just genom sin ställning som furste — verkat mycket och godt för vår nationella konstns rationella och sunda utveckling, är otvifvelaktigt och måste medgifvas af en hvar, som gör anspråk på att döma opartiskt.

Det går för öfrigt genom hela prins Eugens diskreta och känsliga konst ett drag af omiskänlig svenskhet: vi behöfva väl blott påminna våra läsare om hans ypperliga stämmingslandskap, såsom »Det gamla slottet», det nu Sveriges villa å världsutställningen pryddande sceneriet från vår vackra hufvudstad, hans målning i Fürstenbergiska galleriet, »I skogen», för att bevisa detta.

*

Prins Eugens, man kan väl säga både ovanliga och lysande, begåfning har, i förening med hans älskvärda, sällsynt vinnande, på samma gång enkla och värdiga personlighet och uppträdande, ej gärna kunnat undgå att göra denne »vår målarprens» synnerligen afhållen och populär i alla samhällets lager. Det var därför med sorg och ångslan man hörde, att prinsen i Paris angripits af en svår influensa samt att han, som för att rekreera sig, begifvit sig till sin höga moder i Roehampton, därstädes låg betänkligt sjuk.

Dessbättre har hans sunda natur, i förening med omsorgsfull vård, jagat den lömska sjukdomen på flykten, och vi kunna nu snart återvänta honom hem — han ämnar som bekant tillbringa en del af sommaren i den lilla pittoreska vrå han förskaffat sig å Valdemarsudden på den fagra Djurgården.

JOHAN AUGUST EKMAN.

Valet af ärkebiskop A. N. Sundbergs efterträdare har nyligen försiggått. När konungen återvänder hem, blir utnämningen af ärkebiskop ett af hans första regeringsärenden. K. m:t äger att välja bland de tre som af resp. valkollegier uppförts på förslaget: biskoparne J. A. Ekman i Västerås, Gottfr. Billing i Lund och N. J. O. H. Lindström i Wäxiö.

Ärkestiftets präster röstade främst på biskop Ekman. Det säges, att den hädangångne ärkebiskopen skulle gifvit uttryck för sin önskan att bli i ämbetet efterträdd af honom. Biskop Ekman är icke den med härskaregåfvor utrustade kyrkofursten, men hans stora lärdom, hans fromhet och blida, ädla väsen göra honom i andra af-

Johan August Ekman.

seenden väl skickad för det höga ämbetet.

Johan August Ekman är född den 26 november 1845 i Skaraborgs län och son af husaren vid Lifregementets husarkår Olof Ekman och hans maka Maria Johansdotter. Efter föregående examina samt prästerlig och lärareverksamhet i Stockholm blef E. 1876 teol. kand. och docent i Upsala. År 1887 utnämndes han till professor och promoverades vid jubelfästen 1893 till teol. doktor. I år är han kallad till hedersdoktor af filosofiska fakulteten.

När biskop Billing efter biskop Flensburgs död utbytte biskopsstolen i Västerås mot den i Lund, blef Ekman 1898 utnämnd till hans efterträdare.

ETT OHYGGLIGT SKÄMT.

Af Michel Corday.

Från franskan för HVAR 8 DAG.

En morgon vid frukosten i officersmessen utbrast hastigt vår outröttlige kvickhetsleverantör Debax, som en stund varit mycket upptagen af att studera nyhetsrubrikerna i en tidning, med komiskt allvar:

»Nå, aldrig i mitt lif har jag då hört något så galet! Kan ni tänka er, mina herrar, jag läser i *Petit Journal* att vår här närvarande afhållne kamrat och aktade kollega Grivollet i förgår natt under mycket grave- rande omständigheter dödat en gammal rik enka i Verneuil.»

Och under det att vi alla drogo på smilbandet, läste Debax högt för oss ett kortfattadt referat om en förbrytelse som natten

förut blifvit begången af en viss Grivollet, hvilken knappt tio timmar efteråt arresterats af polisen.

Debax' besynnerliga påhitt, som förorsakats af en namnlighet, följdes från uppfinnarens sida af en mängd mer eller mindre farliga men likafullt mycket senterade kvickheter, som nästan inte ville taga något slut.

Grivollet var en blygsam och hygglig gosse, som nästan alltid kom försent till måltiderna och ofta var skottafla för liknande oskyldiga skämt, och han fann sig godvilligt i att vid alla tillfällen spela syndabockens roll.

Äfven nu tog han utan att blinka emot Debax' vågade skämt och syntes icke vidare illa trakterad af att som vanligt vara »föremålet.»

Dagen därpå kom Grivollet först när vi andra nästan voro färdiga med frukosten, och Debax hälsade strax den inträdande med ropet:

»God morgon, Grivollet! Du har väl varit i förhör, kan jag förstå? Jag hoppas du har skaffat dig en god advokat? Du måste lofva mig att låta bli att bekänna, hör du, gamle vän.»

Vi brusto allesammans i skratt och Grivollet instämde på sitt vanliga diskreta sätt. Då och då gaf han svar på tal och gjorde intryck af att till och med vara road af det märkvärdiga skämtet, hvilket någon annan näppeligen skulle ha tålt.

Debax följde alltjämt sakens gång i sin tidning och en stormande skrattkör dånade när han en dag med en röst, hvars komiska allvar ingen skådespelare skulle ha gjort efter, utbrast:

»Mina herrar, det gläder mig kunna meddela er att den här skurken Grivollet fått sitt rättvisa straff och dömts till döden.»

Det besynnerligaste, det löjliga i det hela var att Grivollet när han hörde dessa ord plötsligt skiftade färg.

»Hvad för slag!» utbrast Debax, utan att dock vare sig han eller någon af oss andra fäste någon vidare vikt vid händelsen. »Jag tror minsann att vår vän så lefvat sig in i rollen att han formligen får förmimelse af bilan.»

Flera veckor gingo. Skämtet började bli gammalt och höll till slut på att dö bort. Visserligen frågade vi ibland Grivollet:

»Är det icke något formfel i processen?»

»Kan domen icke kullkastas?»

»Har du begärt nåd?»

Men man kunde godt se att Grivollet icke längre fann nöje i vårt skämt, och saken var nära att falla i glömska när Debax en dag kom in i officersmessen och triumferande svängde sin tidning.

»Det är verkligen ej så underligt,» ropade han, »att Grivollet ser missnöjd ut — han blef hals- huggen i morse!»

Vi hunno ej ens skratta. Grivollet utstötte ett förtviflans stön, dölde ansigtet i sina händer och utbrast i ohejdade snyftningar.

Vi hade alla rest oss upp. Debax slungade bort tidningen, böjde sig ned öfver sin kamrat och sade med vek röst:

»Käre vän, har jag vållat dig förargelse utan att veta det? Det skulle göra mig mycket ondt och jag skulle aldrig kunna förlåta mig det! Jag ber dig, käre vän, tala om för oss hvarför du gråter. Inte kunde vi ana, att det dumma skämtet skulle kunna såra dig. Inte sant, ni andra? Nå, tala nu, förklara...»

Grivollet lyfte upp ett blossande tårdränkt ansigte emot oss och sade med af gråten kväfd, stammande stämma:

»Jag vet ju det. Ni kunde ju omöjligt tänka er det. Jag själf anade ju inte heller något första dagen och skrattade lika hjärtligt som ni andra. Sedan då jag fick veta det, ville jag ej tillstå det, och jag hoppades att det skulle alltjämt lyckas mig att dölja sanningen. Ni anar icke hvad jag dagligen lidit... Jag vet väl, att ni aldrig kunde tänka er möjligheten af att *han* och jag kunde vara släkt... Jag fick veta det sedan, men jag förmådde hela tiden behärska mitt ansikte... Men i dag, nu måste jag gifva tappt... Jag kunde ej uthärda att få höra underrättelsen af er.. vänner, käre vänner... *det var min far.....*»

ÅRETS JUBEL- OCH HEDERSDOKTORER.

I.

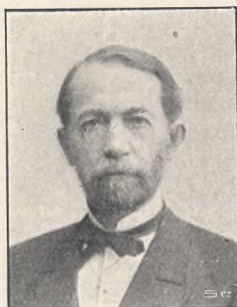
Vid universiteten i Upsala och Lund ha de olika fakulteterna i år utdelat värdigheten af hedersdoktorer åt ett större antal personer. De medicinska och juridiska fakulteterna ha kallat å fakultetens område förtjänade män, de filosofiska personer, för hvilkas lärda, konstnärliga eller medborgerliga förtjänster den önskar betyga sin aktning.

Medicinska fakulteten i Upsala har därjämte till jubeldoktorer kreerat de sex ännu lefvande män, hvilka åren 1841—50 inom fakulteten promoverades till medicine doktorer och samma fakultet i Lund f. d. professor Hj. Kinberg.

Vi göra i dag början med vår serie porträtt af dessa heders- och jubeldoktorer och införa dem i den ordning de kommit oss tillhanda.

Professor W. SJÖGREN, Upsala.,
Juris hedersdoktor.

Riksarkivarien C. T. ODHNER.
Juris hedersdoktor i Lund.

Presidenten för Skånska hofrätten
W. LILLIESTRÅLE.
Juris hedersdoktor i Lund.

Justitierådet E. J. A. HERSLOW.
Juris hedersdoktor i Lund.

Justitierådet H. BILLING
Juris hedersdoktor i Lund.

Lasarettläkaren
A. W. KARSTRÖM, Wäxiö.
Med. hedersdoktor i Upsala.

Regementsläkaren vid Skånska
dragonn. E. N. NILSSON, Ystad.
Med. hedersdoktor i Upsala.

Fördelningsläkaren
A. U. QVENNERSTEDT, Stockholm.
Med. hedersdoktor i Lund.

Folkskolläraren o. mineralogen
G. FLINK, Stockholm.
Fil. hedersdoktor i Upsala.

Professor J. C. H. R. STEENSTRUP,
Köpenhamn.
Fil. hedersdoktor i Lund.

HALSBANDET.

För HVAR 8 DAG af GOTTLIEB SANDELS.

Vid kusten där västeröfver, där hafvet höst och vinter stormande bryter mot branta klippor eller om sommaren solmättadt och kärleksfullt kysser stranden, där äro många historier i svang om hvad hafvet har tagit och hvad det gifvit.

Ty det är så nyckfullt, hafvet. Det växlar humör så ofta. Man vet mången gång icke hvar man har det. Isynnerhet om hösten.

Då kan det vråla hemskt därute, och måsarna skrika i kapp med många andra underliga ljud som man hör vid kusten en natt när det stormar.

På morgonen efter en sådan ovädersnatt stå många personer där uppe på utsiktsplatserna och speja efter de sina.

Gråtande kvinnor med förtviflade, spanande ögon och skrikande barn som hänga i kjolarne. Gamla pröfvade allvarliga sjöbussar, som blicka rundt omkring med stela ögon. De skaka på sina grånade hufvuden och säga: »Han är hård nu.»

Eller en ung flicka som har sin käraste därute. Hon är hemligt förlofvad med honom och vågar icke röja sin ångest. Hon sitter hemma med klapande hjärta och väntar -- väntar.

Och det kokar och sjuder och sjön piskar som i raseri mot den hårda klippan så att sjöskummet yr in öfver land.

*

Hon var en ung vacker flicka.

En sådan hafvets son som Olle Rasmusson kunde säga att hon var en riktig kärnflicka, så reslig och käck var hon. Ett par armar som kunde hålla ut, en nog så kraftig gestalt — och rädd för sjön var hon icke.

Han hade länge gått och giljat till Lovisa, men ej kommit sig för att uttala det afgörande ordet. Ty han var som folket var mest och ägde icke mycket af denna världens goda, under det att hon sades hafva litet på kistbotten.

Men nu var det frågan om det här förgyllda halsbandet som han så länge hade lofvat henne. Han kom ju så sällan till staden, att han icke hunnit få köpa det.

»När du fäster halsbandet vid min hals», sade hon en dag, »då skall du få min hand och mitt ord.»

Men det sade hon på skämt.

Olle gick hastigt ifrån henne längs vägen nedåt sjön.

Hon trodde icke att han skulle resa så snart, men han stack i väg till hafs.

Då var det, som om något märkvärdigt fattat henne för bröstet, hon kunde ej förklara hvad det var. Hon sprang ned till stranden och ropade till honom att han icke skulle resa nu: »Ser du icke molnen därute, de äro så mörka och hotande och måsarne skrika!»

Men han svarade, att nu ville han fara och hämta hennes ord och hennes hand.

»Du skall få dem utan halsband», skrek hon. Men han var redan så långt ute att han ej kunde höra. Blåsten förde orden in mot land — hon hörde endast ekot borta i fjället svara: »Halsband.» Hon ropade omigen, men endast fjället svarade henne: »Halsband.»

Så stod hon och såg efter honom och hans segel, ända tills det alldeles försvann för henne bland allt det svarta därute.

Den natten blef det ett Herrans väder. Det skrek, det hven och det suckade ute bland brott-sjöarne.

Nere vid stranden och esomoftast uppe på de svarta klippkransarne sprang en ung kvinna omkring. Hon hade sprungit upp ur sängen och ut i den hemska natten. Håret hängde fladdrande längs ryggen och axlarne. Hon grät så ohyggligt, hon skrek och bad. Hon förbannade sig själf att hon drifvit ut honom i det rasande vädret.

Men när dagen började gry och stormen lade sig, kom en kantrad båt drifvande mot land.

Det var Olle Rasmussons och den var sönderlagen. Lovisa fick fatt i vraket och hittade det förgyllda halsbandet. Då gaf hon till ett skratt så högt och rysligt, att de andra som stodo där förstodo att hon ej längre hade sitt förstånd i behåll. Hon tog på sig halsbandet och gick upp bland klipporna.

Högt däruppe skrek hon till dem där nere:

»Nu skall Olle få mitt ord och min hand!» Därpå sprang hon bort och sedan såg man henne aldrig mer.

*

Så hörde jag historien berättas när vi sutto och lyssnade till det stormande hafvets sång. Och den gamla fiskarkvinnan, som berättat den, tillade, att när stormen någon svart natt är riktigt besatt kan man se en ung kvinna springa omkring bland de mörka klipporna. Och så hest och ohyggligt som själfva stormen ropar hon:

»Halsband, halsband!»

VÅRT MODÄRNA BEVÄRINGSLIF.

Illustrationerna efter fotografier tagna för HVAR 8 DAG.

I.

Vår beväring fullgör nu som bäst sin första årets värnplikt. I och med tjänstgöringstidens ökande från de forna 30 dagarne till

först efter många strider blef genomdrifven. Landtmännens paniska förskräckelse för »de nitti dagarne» tog sig, som man väl minnes,

bl. a. uttryck i en stark emigration i början af 1890-talet. Nu ha äfven Riksdagens mest »försvarsnihilistiska» element börjat se saken i annan dager. Och det torde nog icke dröja många år, innan beväringstiden blir ytterligare förlängd. Hvad fosterlandet kräfver, *måste* gifvas.

* * *

Vi ha med skäl trott att en serie illustrationer från

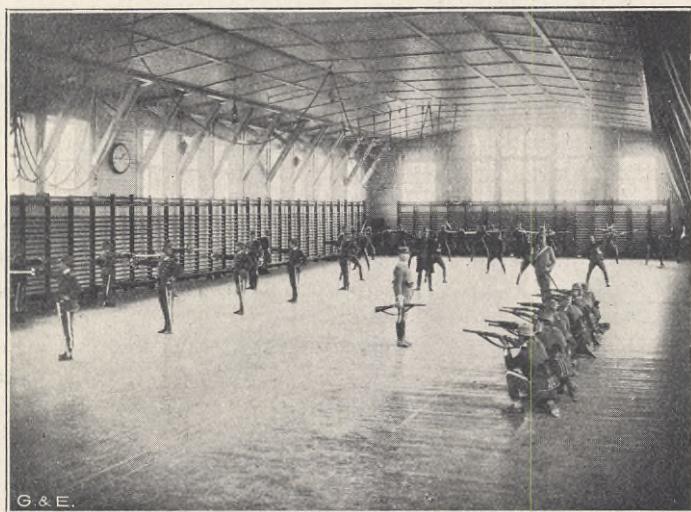

Kammarskjutning vid LIFGARDET TILL HÄST.

90 dagar har sättet för beväringsskyldighetens fullgörande undergått en lika genomgående som välbehöflig reformering. Det har kommit »allvar i leken» — eller rättare, leken har fått vika för ett allvarligt och fullt rationellt fältlif med alla dess strapatser och dess disciplin och ett så grundligt öfvande i vapnets bruk som det är möjligt bibringa beväringen under de 90 dagarne, hvilken tid ju, äfven den, anses alldeles för kort och t. ex. betydligt understiger värnpliktstiden i vårt södra grannland.

Det resultat som nu medhinnes under dessa 90 dagar är emellertid mycket vackert och det visar äfven huru nödvändigt denna beväringssreform var, hvilken dock mötte så mycket motstånd och

vårt omskapade svenska beväringsslif skulle mottagas med intresse af HVAR 8 DAGS stora läsekrets, och vi göra i dag början med

Sabel- och karbinexercis vid LIFGARDET TILL HÄST.

en del bilder från Stockholmsbeväringens öfningar vid Lifgardet till häst och Första Svea Artilleriregemente i Stockholm.

Nu för tiden försiggå Stockholmsbeväringens öfningar dels å Ladugårdsgärdet dels inom respektive militäretablissemment. Ladugårdsgärdet var, som bekant, förr i världen skådeplatsen för ett det mest lifliga och brokiga beväringsslif. Här bodde de värnpliktige i sina tält och här ägde exercisen rum. Den del af gärdet som användes för detta ändamål har en

Vaktombyte vid FÖRSTA SVEA ARTILLERIREGEMENTE.

Kanoninstruktion vid FÖRSTA SVEA ARTILLERIREGEMENTE.

areal af omkring 180 hektar. Redan i början af 1700-talet begagnades det som exercisplats för garnisonsregementena, men det var egentligen under Karl XIV som det erhöill sin stora utsträckning. På hans tid var det till och med manöverfält för hela arméfördelningar.

* * *

»Gärdet» har för den genuine stockholmaren ännu kvar en mycket stor del af sin gamla dragningskraft, såsom den plats, där

man alltid kan vänta att få se militären — både beväring och stam — i all sin krigiska sysselsättning.

Och ännu finnes där, om vi ej misstaga oss, åtminstone en del artilleribeväring som uppslår sina tält i backarna nedåt Lindarängen, och hvilkas lägerlif alltid af en stor mängd försvarsvänner af olika kön och åldrar iakttages med stort intresse. I all synnerhet är detta fallet om aftonstunden, då dagens sträfvan slutat och koralens allvarliga, manande ljud tonar från de djupa instrumenten: då knäppas alla händer — civilas som militärens till en gemensam bön: *Gud bevara konungen och fosterlandet!*

Exercis vid FÖRSTA SVEA ARTILLERIREGEMENTE.

DET DANSKA GÄSTSPELET I STOCKHOLM.

FRU J. MÖLLER i »Förste Violin».

HOLGER HOFMAN
som Hansen i »Förste Violin».

PETER FJELSTRUP
som Svengali i »Trilby».

Efter fru Johanne Dybwads uppträdande å Dramatiska teatern följer i början på juni en ej mindre intressant rad föreställningar af Folkteaterns i Köpenhamn framstående sällskap. HVAR 8 DAG är här i tillfälle presentera några af detsammas mera bemärkta medlemmar.

Fru *Anna Larsen*, som här ses i »Trilbys» skepnad, är sällskapets stjärna. Hon är Köpenhamnspublikens korade gunstling och kommer säkerligen äfven i Stockholm att lägga många för sina Trilbyfötter! Bl. a. får man se henne i »Förste Violin», det muntra stycket i hvilket fröken Bosse gjort stor lycka. Fru Larsen har

FRU ANNA LARSEN som »Trilby».

med ej mindre framgång kreerat samma roll i Köpenhamn.

Herr *Peter Fjelstrup* är tournéns ledare. Han visar sig här som Svengali i »Trilby», en mycket karaktäristisk och kraftfull prestation.

Fru *Julie Möller* i »Förste Violin» och herr *Holger Hofman* som Hansen i samma pjäs ha i sin stad fått mycket beröm för sina resp. roller.

Att Stockholmspubliken skall med intresse omfatta detta tillfälle att få se dansk dramatisk konst, är väl gifvet. Särskildt torde »Första fiolen» på originalspråket vara en synnerligen angenäm beaktenskap att göra.

STUDENTKARNEVALERNA I UPSALA OCH LUND.

Illustrationerna efter ögonblicksfotografier, tagna för HVAR 8 DAG.

KARNEVALEN I UPSALA.
Den stora bilden visar en del af karnevalståget i Botaniska trädgården, de andra olika typer och grupper ur tåget.

Det svenska studentlivet har på de senaste 10 å 15 åren mycket förändrats. Ännu ligger det poesi kvar öfver studentåren, men dessa ha blifvit allt färre och allvarligare. Originalens och »öfverliggarnes» tid är så godt som förbi. Våra dagars studenter äro först och främst examensstuderande, för hvilka det gäller att fortast möjligt nå det mål, till hvilket studenten förr i världen ej var tvungen att rusa, utan kunde arbeta mera makligt, allt under det studentlivets olika fröjder ej försumades.

Trots de raskare studenterna är det dock ej alldeles slut med dessa fröjder — ännu lever oförfalskad studentkynne och det tager sig särskildt uttryck vid större fäster och

karnevalerna. Från karnevalerna i Upsala och Lund den 19 maj ha vi här tillfälle visa några bilder.

För båda städerna var ju denna dag ett évenément. Ty karnevalerna återkomma nu högst hvar fjärde år — »i den gamla goda tiden» kommo de hvar annat. Hagel- och ränskurarne hveno om öronen och de alltför »friska» vårvindarne nästan trängde genom märg och ben, men de förmådde intet mot det oförbränneliga humör, som studentkarnevalen för med sig.

I Upsala deltog 400 studenter i karnevalståget, hvilket officiella titel var »Grundlinier till det

denna gång något riktigt värmande och stärkande! I Lund ha studentkarnevalerna alltsedan den första, år 1860, varit högst populära. Till dem strömmar ej blott hela Skåne, utan äfven besökande från närgränsande provinser och från andra sidan Sundet skynda till dessa fäster där det studentikosa lynnet får taga ut sin rätt. Visst kan detta ibland förefalla en smula krystadt liksom någon gång taga sig ett väl uppsluppet uttryck, men hvem kan väl förargas öfver att studenten ännu någon gång vill släppa »gäcken lös». Tvärtom böra vi i vår mjältsjuka tid vara glada med de glade!

Käjsaren.

Menelik, Karadja.

Nalle. Irene, Virgilius.

K. Öhler.

KARNEVALEN I LUND: Tåget.

Prins Karneval. Gubben Noak.
Drott. Margareta. Dreyfus, Picquart.

19:de århundradets historia, illustrerade af Upsala studentkårs 13 nationer». Utrymmet tillåter ej mer än några prof på alla de lustiga saker som tåget bjöd på. Säkert är att de 10,000 personer som lära ha varit samlade i Botaniska trädgården hade en mycket rolig eftermiddag. Karnevalen var såsom sådan ytterst lyckad, hvilket man öck kunde vänta af det kvicka programmet.

Efter karnevalens slut vidtog som vanligt fästen i Botaniska trädgården med tal och sång och »invärtas nederbörd» — vårvädret fordrade särskildt

Årets karneval hade lockat till Lund omkring 15,000 främlingar. Tåget föreställde »Kongressernas kongress», uppdelad i »specialkongresser», som behandlade de senaste årens händelser. En mängd lyckade typer ådrogo sig lifligt bifall såväl under tåget genom staden som sedan när det egentliga karnevalslifvet vidtog kring Akademiska föreningen. Glädjen kunde ej blåsas bort af vare sig nordanvinden eller det mindre tidsenliga sätt, hvarpå järnvägarne hemtransporterade alla de främmande till sina länder igen!

GULDTÖRSTENS OFFER.

Af S. H. MERRIMAN.

Öfversättning för Hvar 8 Dag.

I hvarje nummer lämnas ett kort sammandrag af följetongens innehåll allt ifrån dess början.

I första kapitlet omtalas professor von Holzens i Haag besök hos en döende, af hvilken han koper för tusen gulden ett dyrbart recept. När den sjuke dragit sin sista suck, stoppar professorn pengarna tillbaka i sin plånbok. I andra kapitlet sammanträffa den från Indien som segrande hjälte återvändande major White och en gammal bekant till honom, Tony Cornish, en modärn man ur societeten. De följas åt till den senares onkel, lord Ferriby, där de finna husets unga dotter, miss Joan, strängt upptagen med arbete för ett välgörenhetsföretag till fromma för manufakturistbiträden. Miss Joan omtalar lordens senaste välgörenhetsprojekt, en stor internationell affär med mål att lindra malgamitarbetarnes svåra lott. Vid en »at home», hos Ferribys framlägger lorden i tredje kapitlet sin plan. Som medlemmar af direktionen antagas med acklamation lorden, Tony Cornish, major White, upphofsman till projektet mr Percy Roden och professor von Holzen.

I fjärde kapitlet gör en enka mrs Vansittart i det gamla diplomathotellet »Vieux Doelen» i Haag bekantskap med mr Percy Roden, för hvars projekt hon visar sig lifligt intresserad. Detsamma går ut på att samla alla malgamitarbetare och bygga en fabrik åt dem, i afsikt att förse hela världen med malgamit, ett för papperstillverkningen oundgängligt ämne. Fabriken skall förläggas till dynerna i Holland.

Femte kapitlet beskriver malgamitarbetarnes ankomst dit med Cornish som vägvisare. Cornish sammanträffar här med Roden och båda företaga en inspektion af fabriken och bostäderna. De förevisa inrättningen för en mängd inbjudna tidningsmän, hvarpå Cornish följer med hem till Roden, där de mottagas af dennes syster.

I sjunde kapitlet läses en interiör af malgamitkontoret i London, där Cornish och lorden sköta »affärrerna». Där afhållas äfven små solréer, vid hvilka en un. mr Rupert Dalkyn och en enkefru, mrs Courteville, voro bland de mera aktiva gästerna.

Efter ett sammanträffande mellan miss Roden och mrs Vansittart i dennas hem följer en scen från malgamitkolonien. Roden och Holzen äro närvarande vid en malgamitbetarens dödsbädd.

I nionde kapitlet mötas hos mrs Vansittart miss Roden samt hrr Cornish, Roden och von Holzen. Därpå vidtager ett direktionssammanträde för malgamitbolaget med lord Ferriby som ordförande. Man beslutar sätta företaget på aktier, hvaraf hvarje arbetare får en. — Cornish och mrs Vansittart sammanträffa på en morgonpromenad i Haag, hvarvid hon slugt försöker utleta hans hjertas hemlighet. — Därpå träffa vi Cornish på besök hos en rik City-man, mr Wade, på dennes landtställe. Hans dotter Marguerite har hämtat Cornish vid stationen. Mr Wade erbjuder Cornish sin dotters hand, men denne säger nej, hvarpå mr Wade börjar en skarp kritik af malgamitföretaget, hvilket han afslöjar som ren affärssvindel och tillråder Cornish att aldeles lämna. Denne meddelar sig med major White och de söka övertala lord Ferriby att ge det hela på båten, men förgäfvat.

Därpå uppvakta en komité af pappersfabrikanter lorden och yrka på nedläggandet af malgamitaffären — allt lika förgäfvat. Mrs Vansittart och mr Roden sammanträffa på en morgonridt i Haag. Han förledes af sin kärlek att låta henne följa med inom malgamitverksområdet. Holzen kommer emellertid dem till mötes och förhindrar på föregifna skäl, att mrs Vansittart — som har att hämnas sin mans död på Holzen — får den önskade inblicken i förhållandena vid fabriken.

Cornish kommer på ett kafé i Haag i samspråk med ett par malgamitarbetare, som afslöja en del detaljer från verken. Den ene gör han ett erbjudande att skaffa honom en bättre ställning, men anbudet afböjes. Cornish passar på att möta Dorothy Roden i afsikt att tala om malgamitaffären och hennes bror, men börjar med en kärleksförklaring. Slutet blir hennes jaord, hvarpå Cornish begifver sig till malgamitkontoret för att där afslöja von Holzens i Rodens närvaro. Här begär han att få veta hur malgamitstillverkningen tillgår. Roden lämnar honom ensam med Holzen, som under föregifvande af att vilja visa experimentet hämtar in en mängd kärl, innehållande giftiga gaser. Han ställer omärkligt om, att gaserna kunna strömma ut, och skyndar sin väg efter att ha låst dörren, lämnande Cornish att förgiftas i det trånge rummet. Denne lyckas emellertid behålla medvetandet och rädda sig undan Holzens hämnd.

Vid ett sammanträffande kort därpå med mrs Vansittart får han veta att hon har uppgjort en plan mot Holzen i afsikt att åtkomma malgamitreceptet. Det förvaras i kontorets kassaskåp, till hvilken hon skaffat sig en nyckel. Just som hon fått fatt i det värdefulla papperet, överraskas hon af Holzen. En kort brottning uppstår, och hon måste återlämna papperet. De samtala om Holzen. Mrs Vansittart och miss Roden upptäcka, att H. gjort en komplott mot Cornish. De tillskrifva major White, som skyndar till dem från England. Malgamitarbetarnes öfverfall mot Cornish misslyckas, tack vare White's vaksamhet och Cornish's sinnessnärvaro. Majoren sammanträffar dagen därpå på hotellet med Marguerite Wade, bankirens dotter, och mr Wade själf, som anländt till Haag för malgamitaffärens skull. På väg till besök hos miss Roden stöter hon i »skogen» på Holzen — hennes lärare i kemi i pensionen i Tyskland. Han håller på att lära sig malgamitreceptet utantill.

I nästa kapitel inträffar lord Ferriby i Haag för malgamitaffärens skull. Roden återkommer samtidigt från en affärsresa till Utrecht. Han får ett besök af Holzen, som lärt sig malgamitceptet utantill och nu i miss Rodens närvaro bränner upp detsamma. Sedan han gått, ber miss R. brodern att upphöra med malgamitaffären såsom varande svindel. Han vägrar och förebär som skäl att han måste bli rik för att kunna gifta sig med mrs Vansittart.

Mr Wade, Cornish och major White göra därpå ett besök i fabriken för att taga del af böckerna. Sedan detta är gjordt, framställer Cornish ett förslag till Holzen och Roden att öfverlämna fabriken, för att läggas ned, mot en större andel i vinsten, hvaraf rätten skulle användas till pensionering af malgamitarbetare och underhåll af de dödas änkor och barn. De svara båda bestämt nej. Lord Ferriby får därpå en inbjudan till ett allvarligt möte med den förut omnämnda komitén af pappersfabrikanter. Mötet, som redan från början har en orolig karaktär, får följande dystra afslutning.

(Forts. från n:o 35).

»Mr Cornish», sade fransmannen, »har yttrat sig med full befogenhet. Vår sak hvilar, mina herrar, i mr Cornish's händer — i goda händer. Mr Cornish har denna affär på sina fem fingrar. Han har ägnat sig däråt under flera månader och detta — misstänker jag — med icke ringa fara för sin personliga säkerhet. Vi och de tusentals arbetstagare, vi här representera, kunna ej göra bättre än att anförtro vår sak åt honom och gifva honom fria händer. För en gång skull mötas kapital och arbete i ett gemensamt intresse...»

Han blef änyo afbruten af mr Thompson, som dock denna gång talade lugnare.

»Det synes mig», sade han, »att vi borde något sysselsätta oss med det förlutna, innan vi öfvergå till framtiden. Det måste, enligt lägsta beräkning, efter de sista få månadernas tillverkning finnas en behållning på öfver aderton millioner kronor. Frågan är nu, hvar finns denna nettovinst? Är detta välgörenhet, eller är det icke?

Mr Cornish må vara mycket bra på sitt sätt. Men vi äro inga narrar. Vi äro affärsmän, och såsom sådana måste vi antaga, att mr Cornish — såväl som de andra — fått sin andel. Frågan är, hvar finns behållningen?»

Major White reste sig långsamt. Han satt bredvid mr Thompson, och då han reste sig upp, höjde han sig högt öfver denne. Han såg helt lugnt och undrande ned på det röda, vredgade ansiktet.

»Frågan är», sade han allvarligt, »hvar tusan ni kommer att befinna er om några minuter, om ni inte håller munnen.»

Hvarpå mr Thompson ännu en gång intog sin plats. Han hade emellertid den tillfredsställelsen att se, att hans plit träffat målet, ty lord Ferriby såg bestört och förargad ut. Ordföranden i så många välgörenhetsföreningar såg dessutom litet förbryllad ut, som om situationen aldeles öfverginge hans fattningsförmåga. Fransmannen

inföll nu åter med sin behagliga röst, lugnande och dock med full myndighet.

»Mr Cornish har någon tid», sade han, »legat i brevväxling med flera af oss. Det torde vara onödigt att för de närvarande antyda, att det i fråga om en stor industri — då det, så att säga, gäller lifvet för ett stort antal människor — är omöjligt att handla med för stor försiktighet. Man måste se framåt, så långt som mänskligt förutseende kan nå — man måste djupt och allvarligt betänka hvarje möjligt resultat af hvad man gör eller icke gör. Mina herrar, vi hafva gjort vårt bästa. Vi äro nu i stånd att säga till förvaltarne af malgamitfonden: »Lägg ner er fabrik, och vi skola göra det öfriga.» Och detta betyder, att vi vilja sörja för dem, som sluppit med lifvet från denna bedröfliga industriella katastrof, att vi skola draga försorg om änkorna och de faderlösa, som efterlämnats af offren för densamma, att vi hädanefter skola själfva tillverka vår malgamit enligt en metod, som är erkändt ofarlig, samt att vi skola omöjliggöra ett nytt monopol på denna vara. Vi hafva, så långt det stått i vår förmåga, sökt förutse hvarje eventualitet. Vi hafva satt oss i förbindelse med de båda män, som från sin vrå på Scheveningens dyner behärskat en af världens största industrier. Vi hafva erbjudit dem en förmögenhet. Vi hafva försökt hot och pänningar, men vi ha icke lyckats stänga malgamitverken. Det återstår endast ett alternativ, och det är — krig. Vi äro beredda i alla afseenden. Vi kunna i morgon öfvertaga hela världsmarknadens behof af malgamit — men vi måste vara i besittning af verken på Scheveningens dyner. Vi måste hafva oinskränkt kontroll öfver malgamitfonden samt fabriken. Vi föreslå, mina herrar, att vi bemäktiga oss denna kontroll och uppdraga högsta ledningen af det hela åt en person, som är därtill fullt skickad — åt mr Anthony Cornish.»

Fransmannen satte sig ned och såg tvärs öfver bordet med en otålig ryckning på axlarna, ty den omöjlige mr Thompson var redan åter uppe. Man

måste taga i betraktande, att han uppträdde å andras vägnar samt att han blifvit hårdt träffad.

»Då», skrek han och skakade sitt pekfinger rakt framför ansiktet på lord Ferriby — »har den där herrn ingenting vidare här att göra. Här äro vi hederligt folk — om vi icke äro något annat. Vi känna nog till er historia, min fine herre. Vi veta också, att ni inte kan utplåna ert förflutna, huru vackert ni än söker stryka öfver det med goda gärningar. Det är ett gammalt knep, men det går icke i oss. Tror ni inte, att vi se rakt igenom er och ert tomma prat? Hvarför nekade ni att göra sak mot Roden och Holzen? Därför att de betalat er. Se på honom, mina herrar! Han har mottagit pänningar af de där uslingarne i Scheveningen — blodspänningar! Han har fått sin andel. Jag föreslår, att lord Ferriby åläggas att redogöra för sin ståndpunkt.»

Mr Thompson slog sin knytnäve i bordet men satte sig i detsamma med utomordentlig hastighet, tvungen därtill genom major Whites kraftiga tag i hans krage.

»Det här är ingen sockenstämma», sade majoren strängt.

Lord Ferriby hade rest sig upp.

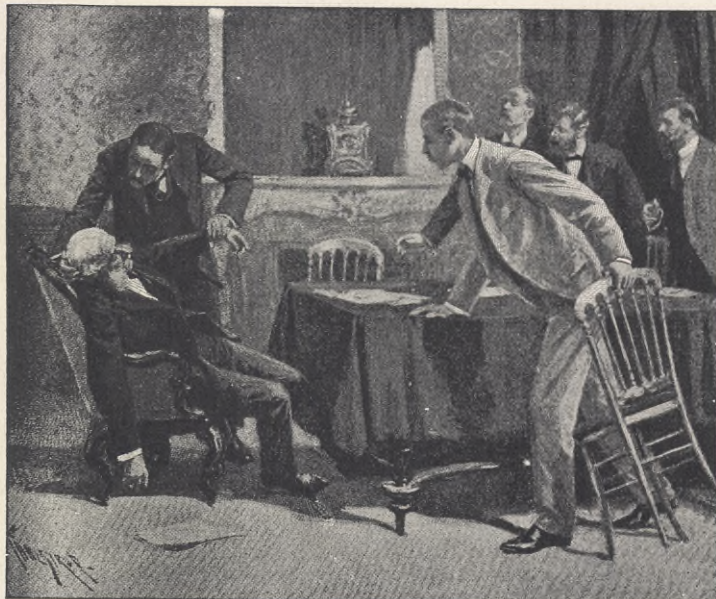
»Min ställning, mina herrar», började han, men vacklade därpå med handen på klockkedjan. »Min ståndpunkt...» Han tystnade med ett gurglande ljud. Hans ansikte hade blifvit askgrått. Han vände sig hufvudyt mot sin brorson, ty vid lifvets början och slut visar det sig, att blodet är tjockare än vattnet. — »Anthony»... sade lorden och satte sig tungt ned.

Alla sprungo bestörta upp. Huru det nu kom sig, visade major White sig raskare i vändningarna än de andra och mottog lord Ferriby i sina armar — men lord Ferriby var död.

TJUGUÅTTONDE KAPITLET.

Försiktigt.

»En person tiger, emedan han inte har något att svara, en annan därför att han vill vänta till rätta tidpunkten.»

Alla sprungo bestörta upp.

Personer, som lefva ensamma, hafva åtminstone den trösten, att när de dö, så finns ingen, som länge sörjer dem. Ty det är sagdt, att den, som icke bryr sig om andra, honom skall heller ingen bry sig om. Vi lära oss snart att hjälpa oss utan dem, som äro likgiltiga för oss och ej äro oss till någon nytta. Lord Ferriby hade så länge och så omsorgsfullt dyrkat sitt eget jag, att till och med hans närmaste hade upphört att ägna honom någon synnerlig omtanke, fullt medvetna om att han på bästa sätt sörjde för sig själf samt alltid skulle veta att begära allt, hvad han önskade. Det återstod för lord Ferriby att göra den upptäckt (hvilken alla själfviska personer förr eller senare måste göra),

att det bästa i denna värld är just sådant, som man icke får på begäran och hvilket vi icke ens få begära.

När major White och Cornish befunno sig ensamma i en enskild salong i Hôtel des Indes — när doktorn kommit och gått, gardinerna blifvit neddragna och den store mannen liflös låg utsträckt på soffan — betraktade de hvarandra under tystnad. Den grymmaste tystnad är helt visst den, som uppkommer på grund af den tanken, att om de döda må intet annat sägas än godt.

»Skulle du vilja, att jag går öfver till hotellet och underrättar Joan?» frågade Cornish.

Och major White, för hvilken disciplinen var en gud, svarade: »Du är hennes kusin. Den saken får du afgöra.»

»Jag skulle vara glad, om du ville gå», sade Cornish, »och lämnade de öfriga anordningarne åt mig. Res hem med henne i morgon eller i kväll, om hon vill, och låt oss — mig — komma efter.»

Major White lämnade sålunda Hôtel des Indes samt gick långsamt utför hela Toornofeld, medan Cornish stannade ensam kvar hos lord Ferriby, hvilkens död helt plötsligt gjort honom rikare i ekonomiskt afseende.

Wades hade farit ut på en åktur i skogen. Major White visste, att han skulle finna Joan ensam i hotellet. Sorgliga nyheter hafva en egen förmåga att själfva jämna vägen för sig. Majoren gick in i salongen i bottenvåningen, där man hade utsikt öfver ett hörn af Vyverberg. Joan satt vid fönstret och skref bref.

»Ah!» sade hon och vände sig om med pennan i handen. »Redan tillbaka! Ha ni grålat?»

Majoren gick tvärs öfver golfvet till henne. Bredvid skrifbordet stod en stol, på hvilken han slog sig ned. Joan betraktade honom oroligt.

Möjligen läste hon i dessa orörliga drag mera, än världen i allmänhet behagade upptäcka där.

»Er far blef häftigt sjuk under sammanträdet», sade han.

Joan reste sig till hälften, men majoren lade beskyddande sin hand på hennes. Det var en stor, lugn hand — lik honom själf — en hand som en boxares. Och när allt kommer omkring, vore det ingen föraktlig roll att kunna uppträda som boxare mellan världen och den kvinna, man älskar.

»Ni kan ingenting göra», sade White. »Tony är hos honom.»

Joan såg på honom med en tyst fråga i sin blick.

»Ja», sade han, »er far är död.»

Därpå satt han åter tyst, hvilket kunde tolkas antingen som ytterlig dumhet eller högsta klokhet. Ty tystnaden kan stundom vara långt värtigare än ord och är alltid intressantare. Joan fällde ej en tår. Och med skäl borde barn af själfviska föräldrar stå upp och välsigna dem, emedan de (dock utan att själfva veta det) för sina barn lindra en af lifvets oundvikliga sorger.

Efter en stunds tystnad berättade major White för Joan, huru olyckan timat, på ett kort och knapphändigt militäristiskt sätt, såsom en person, som sett döden på nära håll förr en gång, och därtill gått den till mötes med lugnt sinne i många drabbningar samt omtalat för andra dess härjningar. Ty majoren ansågs af sina kamrater för en man, som hade lycka med sig här i världen, och de brukade gifva honom budskap att framföra till deras vänner, innan de drogo i fält. Kanske var majoren för öfrigt af samma åsikt, som dessa uråldriga författare, hvilka tyckas anse det viktigare att betänka, huru man lefver, än huru man dör.

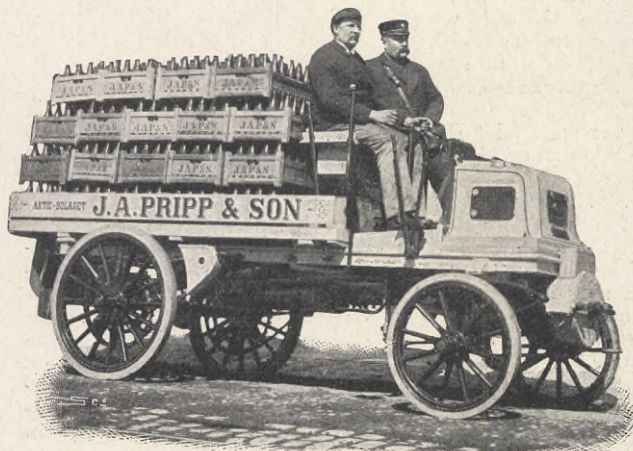
(Forts.)

SVERIGES FÖRSTA LASTAUTOMOBIL.

Den 17 maj profkördes på en färd från Göteborg till Kongsbacka den första automobil-

lastvagn som kommit i bruk i Sverige. Den är tillverkad af Motorfahrzeug- und Motorfabrik-Aktien Gesellschaft i Berlin och genom dess agent i Göteborg hr Knut Bonnier inköpt af aktiebolaget *J. A. Pripp & Son* för längre transport af det välkända bryggeriets tillverkning.

Proffärden, på hvilken ett antal inbudna bl. a. från prässen utgjorde »lasten» för dagen, gick i allo väl. Vagnen kan bära ej mindre än 3000 kg. last på slät väg. Farten kan uppdrivas från 4 till 7, 10 à 14 km. Lastautomobilens praktiska nytta har firman i fråga redan kunnat konstatera och det dröjer nog ej länge innan dennas exempel följes af andra. Ju förr de lantliga fålarne bli vana vid »schäsen», desto bättre!

VECKANS PORTRÄTT-GALLERI

Under denna rubrik återgifver HVAR 8 DAG fotografier af personer, hvilkas drag af en eller annan anledning äro af aktuellt intresse. Vi äro tacksamma för våra ärade läsares medverkan till fyllande af denna afdelning och ersätta med största nöje eventuella kostnader.

Daniel Gottlieb Restadius. †

I HVAR 8 DAGS n:o 6 återgäfvos vi bilden af denne man, när han sistlidne oktober kallades att som konsultativt statsråd i regeringen efterträda friherre Lars Åkerhielm. På denna höga plats kom han icke att verka så, som man med skäl haft orsak att vänta. En alltmer tilltagande sjuklighet — njurlidande — tvång honom att för ett par månader sedan begära tjänstledighet och har nu, den 23 maj, lagt ho-

nom i grafven, sedan han dock endast ett par dagar varit sängliggande.

Restadius, som tillhörde en gammal bergslagsläkt från Restaby i Ramsbergs socken af Västmanlands län, var född i Tortuna prästgård den 21 november 1843. Han blef student i Upsala 1863 och aflade fem år därefter examen till rättegångsverken. Sedan han arbetat i Svea hofrätt i flere år, adjungerades han 1881 såsom ledamot inom densamma, hvilken adjunktion för-

nyades, tills dess han 1888 utnämndes till häradshöfding i Vätle, Ale och Kullings härads domsaga i Västergötland.

Åren 1874—86 var R. sekreterare hos riksdagens justitieombudsman och var sålunda väl förfaren i dennes göromål, då han 1889 valdes till justitieombudsmannens suppleant.

Vid det partiella valet till Andra kammaren år 1892 för valkretsen Borås—Alingsås—Ulricehamn, erhöll R. de flesta rösterna. Han har alltsedan tillhört denna kammare — nu senast som representant för Marstrand, Kungälf, Alingsås och Ulricehamn — och intog inom densamma en mycket bemärkt plats för sina i formellt afseende utmärkta, af stor reda präglade uttalanden i en mängd frågor.

Hans förmåga togs äfven i anspråk för utskottsarbetena och han tillhörde under flere riksdagar konstitutionsutskottet. Äfven för komitéarbeten anlätades han flitigt. Sålunda var han senast bl. a. ledamot i den senaste unionskomitén samt af det »järnvägsråd», som civilministern för några år tillbaka tillät vid pröfningen af koncessionsfrågor. Han fungerade äfven en tid som ordförande i »egna-hems-komitén».

Som synes var statsrådet Restadius en i viktiga statsvärf och förtroendeuppdrag mångsidigt pröfvad man. Hans bortgång skall ock på flere håll lämna ett tomrum, svårt att fylla. Någon ledande politisk personlighet var R. icke, men med sitt gedigna och plikttrogna arbete samt sin omfattande sakkunskap i samhällsfrågor skulle han säkerligen, därest han fått leva, hafva kommit att intaga en ganska betydande ställning inom regeringen.

Statsrådet Restadius afled ogift. En stor vänkrets står sörjande vid bären.

David Richard Warholm. †

Det var icke länge sedan Kalmar stift miste sin afhållne öfverherde biskop Per Sjöbring. Nu har det åter gjort en stor förlust, i det stiftsstadens herde, domprosten, teol. och fil. doktorn David Richard Warholm efter en längre tids sjukdom den 19 sistlidne maj hädankallats i en ålder af 73 år.

Domprosten Warholm tillhörde en släkt, som skänkt svenska kyrkan flera goda och framstående tjänare. Han var kyrkoherdeson från Västergötland. Efter slutade studier och några

års verksamhet såsom vikarie inom såväl skolan som kyrkan blef W. regementspastor vid Skaraborgs regemente 1858. Följande år befordrades han till kyrkoherde i Vänersborg och blef 1877 den förste innehafvaren af den nyinrättade domprostbefattningen i Kalmar. Under en lång följd af år har W. varit censor vid mogenhetsexamina i riket samt innehade ock en mängd pedagogiska och kommunala förtroenden. Under många år var han ordförande inom Vänersborgs stadsfullmäktige och var likaledes en längre tid stadsfullmäktig i Kalmar.

Den aflidne var högt uppbur-
ren af alla, ej blott för sin för-
måga och sitt verksamma in-
tresse på de ämbetsplatser han
beklädde utan äfven för sina
personliga egenskaper, som in-
gåfvo förtroende och aktning.
På sitt ämbetsrum den stränge
ordningsmannen, vann han i
sitt enskilda förhållande till
församlingsborna genom rätt-
fram älskvärdhet deras sympatier.

Som predikant blef domprosten
W. alltmera omtyckt och hans
åhörare ha honom att tacka för
många sällsynt högtidliga upp-
byggelsestunder. Särskildt kom-
ma de länge att minnas den
ståtliga och ärevördige herden
på sitt utmärkta sätt förrättande
altartjänsten i den stora vackra
Kalmar-dömen.

En köpmansveteran.

Den 20 maj fyllde en af Göte-
borgs äldre mera framstående

köpmän grosshandlaren *Mauritz Bergman* 80 år.

Grosshandlare Bergman är in-
nehafvare samt en af grundläg-
garne af den välkända kolonial-
varufirman Clarholm & Berg-
man, hvilken grundades år 1846
och alltid intagit en rangplats
bland de stora en-gros-husen i
rikets andra stad. Den hyllning,
för hvilken den aktade åldringen
på sin 80-årsdag blef föremål,
utgjorde ett vackert bevis på
med hvilka sympatiens band han
förstått vid sig fästa såväl affärs-
bekanta som sin stora personal.
De förra sände den redlige köp-
mannen en mängd varma lyck-
önskningar. Den senare upp-
vaktade den afhållne principalen
med en vacker present på heders-
dagen, som ett uttryck af allas
aktning och tillgifvenhet.

Trots de 80 åren är gross-
handlare Bergman i besittning

af den bästa andliga och lekam-
liga vigör.

Albert Rydell. †

På aftonen den 19 maj an-
träffades vid 1/2 8-tiden å Järn-

brogatan i Upsala en okänd
man liggande död. Hos honom
funna papper gåfvo vid handen
att den døde var ångfartyget
»Gauthiods» kände och högt
värderade befälhafvare kapten
Eric August Albert Rydell. Han
hade i sällskap med sin maka
och en dotter rest till Upsala
för att besöka en där studerande
dotter samt för att förströ sig
med ett besök å värfästen. Då
han på aftonen utan sällskap
befunnit sig på gatan, hade han
träffats af ett slaganfall.

Den aflidne var en af svenska
ångbåtsflottans äldsta och mest
bepröfvade befälhafvare och
många äro i synnerhet de trafi-
kanter å linien Stockholm—Ly-
beck, hvilka bevara »Gauthiods»
duglige och afhållne kapten i
tacksamt minne.

R. hade en lång sjömansbana
bakom sig. Han var född i
Stockholm 1834 och gick till
sjös den 1 maj 1849 med det i
Stockholm hemmahörande skep-
pet »Emma Theresia». Därefter
tjänstgjorde han i de lägre gra-
derna under resor på Brasilien,
Västindien, Medelhafvet och an-
dra delar af världen till hösten
1853. År 1854 aflade R. styr-
mansexamen samt ångfartygs-
befälhafvareexamen 1855 och på-
möntrade samma år som förste
styrman å skeppet »Leonida»
från Gäfle, med hvilket en resa
gjordes till London och Havanna.
Under de följande åren tjänst-
gjorde R. som förste styrman å
ett flertal fartyg, som gjorde
resor åt olika håll. År 1864 blef
han befälhafvare å ångaren »Gö-
teborg» på Göta kanal och föl-
jande år på »Amiral von Platen»

å samma farled. År 1874 antogs
han slutligen som befälhafvare
å »Gauthiod».

En snart sagdt otalig krets
personliga vänner och många
andra bekanta till Albert Rydell
deltaga af allt hjärta i den sorg,
som så plötsligt träffat familjen.
Hos dem alla skall han i minnet
framstå som den godlynte, red-
bare, humane och alltid älsk-
värde mannen hvilken som få
visste att göra sig omtyckt af
dem, med hvilka han kom i be-
röring. Längre skall han saknas
och uppriktigt sörjas.

J. T. Lundin. †

Den 12 maj aflid Visby äldste, i
affärslifvet ännu aktivt verk-
samme köpman Johan Theodor
Lundin i den höga åldern af
nära 82 år.

Med L. förlorade staden en
af sina driftigaste och mest ak-
tade affärsmän. Lundin blef ti-
digt sin egen och idkade i många

år med stor framgång detalj-
affär jämte handel med spanmål
och trävaror. Af kraschen i bör-
jan af 80-talet hemsöktes äfven
L. och nödgades liksom så må-
nga andra cedere sitt bo. Men
med friskt mod fattade 60-årin-
gen åter nya tag och lyckades
förvärfva sig en del goda agen-
turer, hvilka han i det sista skötte
till hufvudmäns och kunders
stora belåtenhet.

L. ägnade äfven sina krafter
åt kvartettsångens vidmakthål-
lande och höjande i sin stad.
Ännu in i ålderns dar stod den
gamle tenoren i ledet i »All-
männa Sängen», hvars ordföran-
de han var under en lång följd
af år.

Längre skall J. T. Lundin lefva
i aktad och älskad hågkomst ej
blott i det samhälle, där han såg
dagens ljus och verkade sin
lifsgärning, utan ock i vida kret-
sar utom stadsgränsen.

I EMIL VIKSTRÖMS ATELIER.

Från vår Paris-korrespondent.

För någon tid sedan lästes i HVAR 8 DAG om ett besök hos den finske skulptören Ville Vallgren i Paris. I dag aflägga vi visit i en annan framstående finsk skulptörs, Emil Vikströms, atelier. Emil Vikström är företrädesvis mannen för de stora, allvarliga uppgifterna, som kräfva energiskt, årslångt arbete af konstnären. Vallgrens talrika, eleganta arbeten ha varit utställda på otaliga salonger, vunnit beundrare snart sagdt öfver hela världen och, hvad som icke är minst väsentligt, lockat köpare i massa. Vikström har aldrig i hela sitt lif kunnat förmås att deltaga i en offentlig utställning, förr än han i år, efter starka påtryckningar, sändt några verk till världsutställningen.

»Jag hatar dessa konstmarknader», sade han häromdagen till den, som skrifver dessa rader, »men man har sagt mig, att det nu gäller för oss finnar att slå ett slag för vår kultur. Om jag hållit mig undan, skulle det betraktats som förräderi.» Ehuru så-

Emil Vikström.

lunda hittills mindre känd af den stora publiken, är Vikström dock i konstintresserade kretsar högt skattad. Beviset härför är, att de största och mest betydelsefulla monument i Finland på senare tid anförtratts åt honom. Paciusstatyn i Åbo är hans verk, och har han under arbete ett monument öfver Elias Lönnroth samt det af finska landtdagen beställda stora Alexandersmonumentet, som skall pryda landtdagshuset i Helsingfors.

Finske skulptören Vikström i sin atelier i Paris.

På interiören från Vikströms atelier se vi konstnären sittande framför ett stycke af midtelpartiet till detta jättestora verk. Kajsar Alexander I står där i samma uniform, han bar, då han på Borgå landtdag mottog ständernas hyllningsed och för sig och sina efterkommande högtidligt lofvade att hålla oförkränkta Finlands grundlagar. De tvänne figurerna till vänster äro porträttstatyer af d. v. landtmarskalken baron De Geer samt borgarståndets talmän Trapp från Åbo. (Se äfven bild 2.) Nedanför i ateliern — densamma som innehades af Carl Larsson under hans vistelse i Paris — står en utsökt vacker grupp i marmor, kallad Moderskärlek. Det är konstnärens hustru och lilla dotter, hvilka stått modeller till denna verkligen »con amore» utförda grupp, hvaraf en kopia i gips finnes på världsutställningen.

Jämte sidofigurer till Alexandersmonumentet visar oss bild 2 en kvinnogestalt, som i vänstra handen håller Finlands lag, medan den högra är upplyft med två finger utsträckta liksom till ed. Figuren är icke hitsatt utan afsikt. Den åskådliggör monumentets historiska betydelse, att icke blott vara en gärd af tacksamhet åt Finlands förste storfurste utan ock en erinran åt hans efterföljare om det ömsesidiga löfte som binder ej mindre dem än deras folk. När finska tungor förstumrats, skall denna röst i marmor ännu tala för all framtid. *Ralph.*

Figurer till det blifvande Alexander-monumentet i Helsingfors.